

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

MEGEP

**(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)**

SERAMİK VE CAM TEKNOLOJİSİ

SÜNGER DEKORU 1

|

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. KARO FAYANS YÜZEYİNE UYGUN DESEN OLUŞTURMA	3
1.1 Sünger Dekorü	3
1.1.1. Tanımı ve Özellikleri	3
1.1.2. Uygulama Sahaları.....	3
1.1.3. Karo-fayans Yüzeyinde Kullanılacak Sünger Dekorü Desenini Hazırlama.....	8
UYGULAMA	9
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	13
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	15
2. SÜNGER DEKORUNDA KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ VE MALZEMELER.....	15
2.1. Desenin Süngere Aktarılma Teknikleri.....	16
2.2. Boya ve Medyum Kıvamı	17
UYGULAMA	19
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	23
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	25
3. KARO-FAYANS YÜZEYİNE SÜNGER DEKORU UYGULAMA YÖNTEMİ.....	25
3.1. Uygulamada Dikkat Edilecek Noktalar	25
3.2. Uygulama Yöntemleri.....	26
UYGULAMA	27
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	31
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	33
4. KARO-FAYANS YÜZEYİNDE SÜNGER DEKORUNUN RÖTUŞLANMASI	33
4.1. Fazlalıkların Temizlenmesi.....	33
4.2. Eksiklerin Tamamlanması.....	34
UYGULAMA	35
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	37
MODÜL DEĞERLENDİRME	39
CEVAP ANAHTARLARI	42
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	43
KAYNAKÇA	44

AÇIKLAMALAR

KOD	215ESB171
ALAN	Seramik ve Cam Teknolojisi
DAL/MESLEK	Sır Üstü Dekorlama
MODÜLÜN ADI	Sünger Dekoru 1
MODÜLÜN TANIMI	Seramik sır üstü dekorlama yöntemlerinden biri olan sünger dekorunun karo- fayans üzerine uygulanması ile ilgili temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	Modülün herhangi bir ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Karo-fayans yüzeyinde sünger dekoru yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile uygun atölye ortamı sağlandığında, sırlı karo fayans ölçülerine uygun deseni çizerek, sünger dekorunu tekniğine uygun olarak karo fayans yüzeyine uygulayabileceksiniz. Amaçlar Gerekli ortam sağlandığında; ➤ Karo- fayans yüzeyi ölçülerine ve tekniğine uygun deseni oluşturabileceksiniz. ➤ Sünger dekor tekniğine uygun araç gereç ve malzemeleri eksiksiz hazırlayabileceksiniz. ➤ Karo-fayans yüzeyine, tekniğine uygun sünger dekorunu hatasız olarak uygulayabileceksiniz. ➤ Karo-fayans yüzeyinde desenin ana hatlarını bozmadan rötuşlama yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLAR	Çizim masası, ışıklı masa, eskiz kağıdı, kalem, boya kalemi, cetvel, silgi, sünger, tel, makas, sırlı karo-fayans, sır üstü boya, medyum, boya paleti, temizleme bezi, fırça.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda size ölçme aracı (test, çoktan seçmeli, doğru yanlış vb.) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci

Süsleme duygusu neredeyse insanlık tarihiyle birlikte başlamıştır. Başlangıçta yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamak ve hayatta kalmak kaygısını taşıyan insanoğlu, zaman içinde bulunduğu çevreyi ve kullandığı eşyaları güzelleştirip duygularını yansıtmak amacıyla çeşitli süslemeler yapmaya başlamıştır. Bu süslemeler seramiğin bulunmasıyla birlikte seramik formlar üzerine de yansımıştır. İlk başlarda seramik yüzeylerde yaş çamur üzerine parmakla ve çeşitli aletlerle dekorlar uygulanmış, çağın ilerlemesi ve gelişmeler doğrultusunda bu dekorlar da çeşitlilik göstermeye başlamıştır.

Günümüzde de farklı dekorlama teknikleri insanların güzellik anlayışı çerçevesinde yoğun bir şekilde kullanılmaktadır.

Dekorlamada çok çeşitli teknikler uygulanabilir. Bunlardan bazıları çeşitli aletler yardımıyla el ile yapılan el dekorlarıdır. Sünger dekoru el dekoru tekniklerinden biridir. Sünger dekoru uygulaması basit olmasına karşın kişinin yaratıcılığı doğrultusunda değişik ürünler ortaya çıkartmanın mümkün olduğu bir tekniktir.

Bu modülü tamamladığınızda sünger dekoru tekniğinin karo-fayans yüzeyine uygulanmasını öğrenecek ve bu tekniği çeşitli yüzeysel uygulamalarda kullanabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında sünger dekoru tekniğine ve karo-fayans ölçülerine uygun desen oluşturabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Karo-fayans yüzeyine sünger dekoru uygulamasına başlamadan önce piyasada hazır olarak satılan karo-fayansların standart ölçülerini araştırınız. Bulduğunuz ölçüleri defterinize not alıp sınıfta arkadaşlarınızla paylaşarak kaç değişik boyutta ölçü bulunduğunu belirleyiniz.

Bu araştırma için inşaat malzemesi satan iş yerlerinden, seramik fabrikalarından ve ilgili internet sitelerinden yararlanabilirsiniz.

1. KARO FAYANS YÜZEYİNE UYGUN DESEN OLUŞTURMA

1.1 Sünger Dekor

1.1.1. Tanımı ve Özellikleri

Sünger dekoru, el dekoru tekniklerinden biridir. Bu dekorun yapılmasında baskı malzemesi olarak boyayı veya benzer maddeleri emme özelliğine sahip sünger gibi yumuşak malzemelerden faydalanılır.

Sünger dekoru, hazırlanan desenin süngere pozitif ve negatif ayrımı yapılarak aktarılması, desenlenmiş süngerin boya vb. maddelerle yüklenerek yaş çamur, bisküvi pişirimi yapıp sırlanmış veya sırlanmamış ürünler üzerine baskı şeklinde aktarılması yöntemidir.

1.1.2. Uygulama Sahaları

Sünger dekoru, yaş çamur üzerine, sır altına, sır içine, sır üstüne; astarlarla, boyalarla ve sırlarla uygulanabilir.

Sünger dekoru, uygulama alanları ve uygulama şekli bakımından uygulayan kişinin yaratıcılığı doğrultusunda geniş bir alanı kapsar. Tek başına uygulanabileceği gibi çeşitli dekor teknikleriyle birlikte de uygulanması mümkündür. Dekorlamada kullanılan sünger üzerine, belli bir desen aktarılır baskı malzemesi olarak kullanılır. Ayrıca süngerin kendi dokusundan faydalanılarak da baskı yapılabilir. Belirtildiği gibi uygulama şekli ve kullanılacak malzeme tamamen kişinin tercihi ve dekor tasarımına bağlıdır.

Bu kadar çok çeşitlilik olmasına karşın biz burada sünger üzerine desen aktararak yapılan baskıdan söz edeceğiz. Yaratıcılığı kullanmak için ilk olarak sünger dekoru tekniğini öğrenmek gerekmektedir.

➤ Yaş çamur

Konuya daha ayrıntılı bir biçimde yaklaşmak amacıyla ayrı bir başlık altında alınmış olsa da, yaş çamur üzerine yapılan dekorlamalar aslında sır altı dekor uygulamaları kapsamında yer alır.

Yaş çamur üzerine sünger dekoru uygulaması iki şekilde yapılır.

Bunlardan biri; deri sertliğine gelmiş yaş ürün üzerine boya veya astarın desenlenmiş sünger üzerine yüklenerek baskı şeklinde uygulanmasıdır (Resim 1.1 a-b).

Resim 1.1a-b: Deri sertliğindeki çamur üzerine sünger dekoru uygulaması

Diğeri ise, sünger üzerine hiç boya alınmadan doğrudan yaş çamur üzerine bastırılmak suretiyle iz yapılmasıdır. Bu yöntemde çamurun yumuşak olması gerekir. Bu nedenle daha çok döküm çamurunda ve düz formlarda kullanılır (Resim 1.2).

Resim 1.2: Döküm çamuru üzerine sünger dekoru uygulaması

➤ Sır altı

Sır altı dekorlama bisküvi pişirimi yapılmış, sırlanmamış veya pişirimi yapılmamış yaş ürünler üzerine uygulanır. Sır altında sünger dekoru uygulamasında sır altı boyalar, astarlar ve oksitlerden faydalanılabilir.

Sır altına sünger dekoru uygulaması bisküvi pişirimi yapılmış ürün üzerine uygulanacak ise uygulamaya başlamadan önce ürünün iyice temizlenip tozundan arındırılması gerekir.

Sır altı boyalarla, oksitlerle ve astarlarla yapılacak uygulamalarda, kullanılacak boyalar içinde pütürler kalmayacak şekilde sert bir plaka üzerinde ıspatula yardımıyla veya porselen havan içerisinde biraz sulandırılarak iyice ezilir ve ezme işlemi istenilen kıvam elde edilinceye kadar devam eder. Dayanıklılığı artırmak amacıyla boyaya bir miktar medyum karıştırılabilir. Boyanın kıvamının çok sulu veya çok koyu olmaması baskının kalitesi açısından önemlidir. Çok sulu olursa akmalara, koyu olursa da yüzey üzerinde kalınlığa neden olur. Fakat bazen boya oranı artırılıp azaltılarak değişik efektler oluşturulmak istenebilir. Boya hazırlandıktan sonra düz bir yüzey üzerine yayılır, astarlar ise bir kap içine konur ve desenlenmiş sünger boyaya batırılarak sünger yeterli miktarda boyayla yüklenir. Daha sonra ürün üzerinde belirlenen yerlere bastırılarak desen ürün üzerine aktarılır. (Resim 1.3)

Resim 1.3: Bisküvi ürün üzerine sünger dekoru uygulaması

Astarlarla yapılan uygulamalarda da, astarların çok sulu olmamasına ve süngere fazla astar yüklememeye dikkat etmek gerekir. Aksi takdirde bilhassa üç boyutlu formlarda akmalar oluşabilir (S.S.Sevim, S.156).

Eğer istenirse bu uygulamaları çeşitli renkli sırlarla yapmak da mümkündür. Sırlarla yapılan uygulamalarda da, kullanılacak olan sırların sulu ve akışkan olmamasına dikkat edilmelidir. Sulu sırlar gerekli netliğin elde edilmesini engeller, akışkan sırlar da pişme esnasında akmalara ve desenin bozulmasına neden olur.

Sırlama aşamasında ise desenler henüz pişirilmediği için sabitlenmemiş ve dayanıklılık kazanmamış olduğu için desenlerin bozulmaması için çok dikkat etmek gerekir. Bu nedenle sır altı dekorlama için en uygun sırlama tekniği pistole ile sırlamadır. Daldırma ve fırçayla sürme şeklinde sırlama yapmak için ise en uygunu dekorlanmış ürünlerin ön pişirime tabi tutulmasıdır. Sırlama aşamasında desenin kaybolmaması için kullanılan sırların opak sırlar yerine şeffaf sırlardan seçilmesi daha uygundur.

➤ Sır içi

Sır içinde dekor uygulamaları, bisküvi pişirimi yapılmış, sırlanmış ama sırlı pişirimi yapılmamış ürünler üzerine sırnın pişme derecesine uygun dekor boya ları, oksitler ve sırlar kullanılarak yapılır. Sır içi dekorlamada amaç sır pişme derecesine geldiğinde boyayı sırnın içine gömmektir. Sır içi dekorlarda pişirim sıcaklığı bünyeye ve kullanılan sıra göre 950 °C ile 1380 °C arasında değişiklik gösterir (S.S.Sevim S.39).

Sır içine sünger dekoru uygulaması yapabilmek için ilk olarak bisküvi pişirimi yapılmış ürün iyice temizlenip tozundan ve çapaklarından arındırılır ve uygun bir yöntemle sırlanır. Burada kullanılan sırların akıcı olmaması önemlidir. Çünkü akıcı sırlar pişme esnasında desen üzerine akmalar yaparak desenin özelliğinin bozulmasına neden olacaktır. Ayrıca dekorlama işlemine geçmeden önce sırlanmış olan ürün iyice kuruyuncaya kadar beklenmelidir. Bunun nedeni sırnın nemini atıp boyayı iyice emmesini sağlamaktır (S.S.Sevim S.39). Sünger dekoru uygulaması için ürün üzerinde uygulanan sırnın pişme derecesine uygun bir boya seçilmelidir. Boya kıvamının ayarlanmasında ise istenilen renk tonu önemlidir. Açık bir renk isteniyorsa boya sulu olarak, koyu bir renk isteniyorsa boya biraz daha yoğun olarak hazırlanır. Daha sonra desenlenmiş sünger boyaya batırılıp yeterli miktarda boya ile yüklenir ve sırlanmış ürün üzerine bastırılarak dekorlama işlemi gerçekleştirilir.

Burada da sır altında olduğu gibi boyanın içinde pütürler kalmamasına dikkat etmek iyice ezilmesini sağlamak gerekir.

➤ Sır üstü

Sır üstü dekorları sırlanmış ve sır pişirimi yapılmış ürünler üzerine sır üstü boya larla yapılır. Sır üstü uygulamalarında sır altı ve sır içi uygulamalarından farklı olarak dekorlama yapılmış ürünlerin üçüncü kez pişirilmesi gerekir. Üçüncü pişirimin düşük derecelerde yapılmasından dolayı kullanılabilir renk paleti oldukça geniştir. Bu da istenilen pek çok renkte çalışma yapabilmeyi ve çok değişik etkiler yaratabilmeyi sağlamaktadır.

Sır üstü sünger dekoru uygulaması yapabilmek için ilk önce kullanılacak boyanın hazır hale getirilmesi gerekmektedir. Bunun için toz halindeki boyanın içine medyum karıştırılır. Kullanılan medyum su bazlıdır ve dekorlama işleminde boyanın bünyeye yapışmasını sağlar. Tiner bazlı medyumlar ise sır üstü uygulamalarda çıkartma yönteminde kullanılır. Bu konuyla ilgili bilgi, ilgili modüller de ayrıntılarıyla verilecektir. Büyük miktarda boya hazırlama işlemleri için vals denilen cihazlardan faydalanılır. Bu cihaz merdane biçiminde iki silindirden oluşur ve silindirler arasından medyumla birlikte geçen boyanın iyice ezilmesini sağlar. Valsten geçirilmiş boyalar genelde “pasta” diye adlandırılır. Daha az miktarda boya hazırlamak için ise boya ve medyum porselen havanda ya da düz bir zeminde spatula ile iyice ezilir (S.S.Sevim, S.52). Önemli olan boyanın içinde pütürler kalmayacak şekilde iyice ezilmesini sağlamaktır (Resim 1.4). Bu yapılacak dekorun temizliği ve netliği açısından çok önemlidir. Boya medyum oranı ayrıca uygulanan renk tonunu da belirler. Medyum oranı arttıkça renk tonu açılır, medyum oranı azaldıkça renk tonu koyulaşır.

Resim 1.4: Boyanın hazırlanması

Boya hazırlama işlemi tamamlandıktan sonra, baskıya başlamadan önce, uygulama yapılacak ürünün üzeri temiz bir bez yardımıyla iyice temizlenerek toz, kir ve yağlardan arındırılır. Böylece uygulama esnasında oluşacak olumsuzluklar ortadan kaldırılmış olur. Daha sonra hazırlanan boya düz bir palet üzerine yayılır ve desenlenmiş sünger boyaya batırılıp ürünler üzerinde belirlenen yerlere bastırılarak desen aktarılır (Resim 1.5) (Resim 1.6).

Resim 1.5: Süngerin boyayla yüklenmesi

Resim 1. 6: Desenin belirlenen yere basılması

Sır üstü dekorlarda istenilen rengi elde edebilmek için fonda kullanılan sırn rengi önemlidir. Sır beyaz veya beyaza yakınsa kullanılan rengin özelliği bozulmaz, sır koyu renk ise boyaların rengi etkilenir ve istenilen sonuç elde edilemeyebilir. Bu durumda kullanılan boyaları normal kalınlıktan daha yoğun kullanmak gerekir.

1.1.3. Karo-fayans Yüzeyinde Kullanılacak Sünger Dekoru Desenini Hazırlama

Sünger dekorunu karo-fayans yüzeyinde rahat bir şekilde uygulayabiliriz. Bu uygulamanın en önemli aşaması da desenin hazırlanmasıdır.

➤ Dikkat edilecek noktalar

Karo-fayans yüzeyine sünger dekoru için desen hazırlarken;

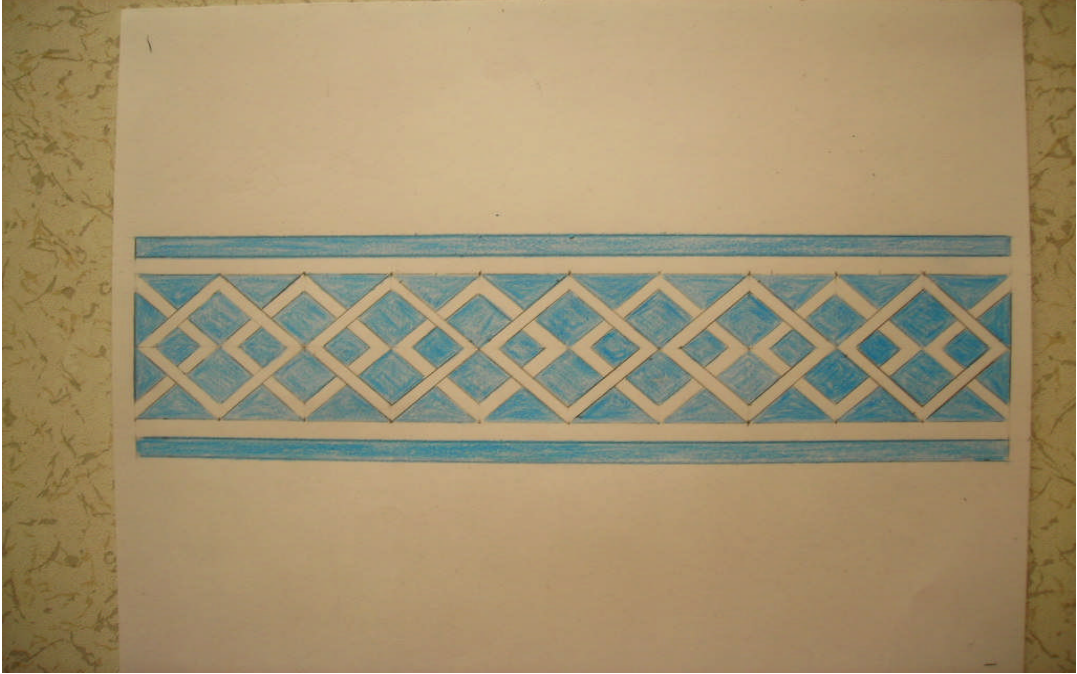
- Uygulama yapılacak karo-fayans boyutu belirlenmelidir.
- Desenin kompozisyon şekli belirlenmelidir.
- Desen çok girift olmamalı, sünger üzerine çizilebilecek basit desenler tercih edilmelidir.
- Ölçülere uygun çizim yapılmalıdır.
- Çizimler temize çekilerek son şekli verilmelidir.

➤ Pozitif negatif ayrımı

Sünger dekoru için hazırlanan desen süngere aktarılmadan önce nerelerinin oyulacağına (negatif) nerelerinin yüksekte kalacağına (pozitif) karar verilmeli ve bunlar uygun bir şekilde renklendirilmelidir. Baskı yapılacak yani pozitif kısımlar uygulamada kullanılması düşünülen renk, negatif kısımlar ise kullanılacak karo-fayansın renginde renkli boya kalemliyle boyanır. Böylece dekoru ürünün üzerine uygulamadan, rengin yaratacağı etkiyi yaklaşık olarak tahmin edebilir ve en uygun rengi seçebiliriz.

UYGULAMA

Uygulama için piyasada satılmakta olan hazır karo- fayans ölçülerini baz alınız. Aşağıda sizlere çizilip renklendirilmiş bir örnek verilmiştir. İşlem basamaklarından faydalanarak kendi deseninizi oluşturunuz (Şekil 1.1).

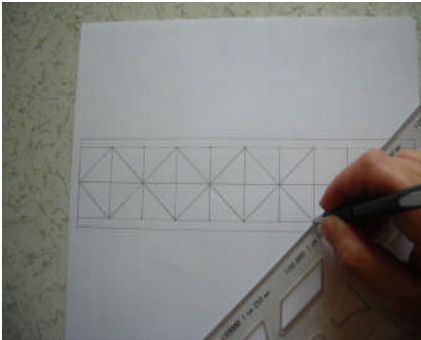
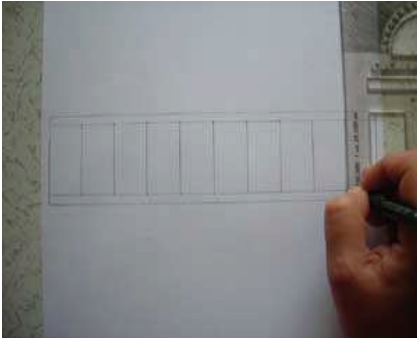
Şekil 1.1: Karo-fayans sünger dekoru çizimi

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çizim masasını hazırlayınız. 	➤ Çalışma ortamını uygun hale getiriniz

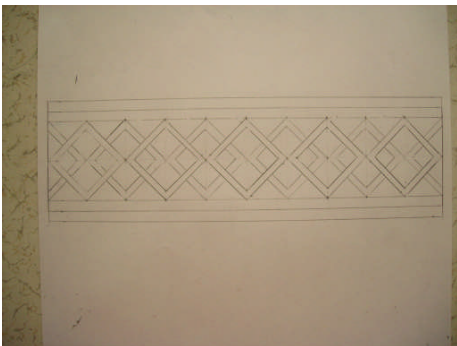
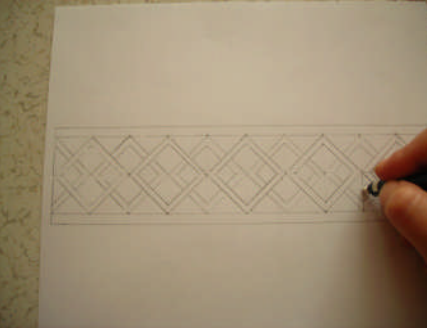
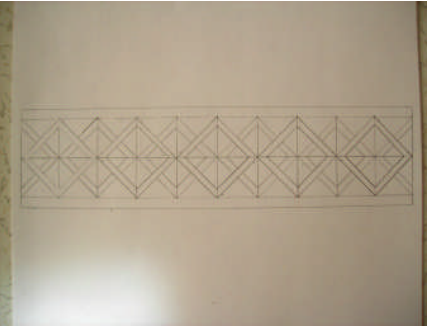
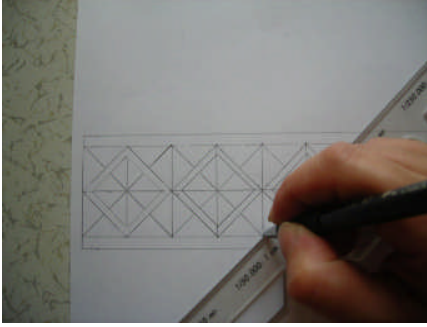
- Çizim araç gereçlerini hazırlayınız.

- Uygulama yapacağınız karo-fayansın ölçülerini belirleyiniz.
- Sünger dekoruna ve karo fayans ölçülerine uygun deseni çiziniz.

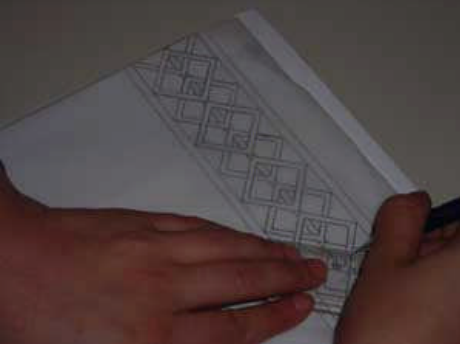
- Ölçüleri belirlerken dikkatli olunuz.
- Deseni sünger dekoru uygulamasında kullanacağınızı unutmayınız.
- Deseni çizerken yaratıcılığınızı önemini unutmayınız.
- Çizdiğiniz desende estetik bir görünüş olmasına dikkat ediniz.
- Dikkatli olunuz.

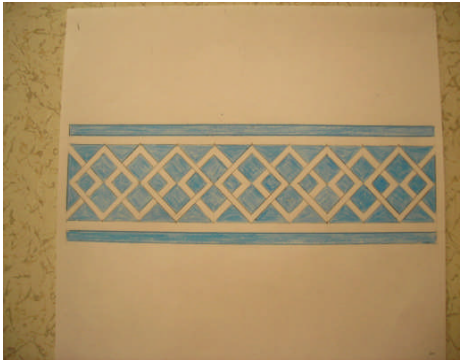
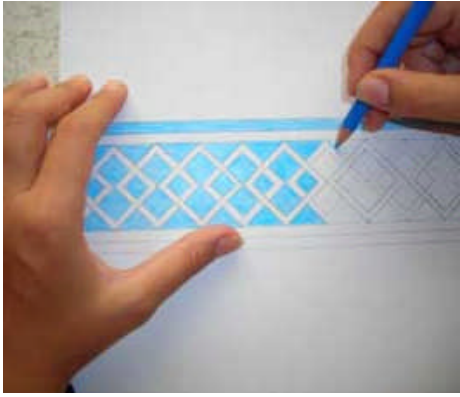
➤ Temiz ve titiz çalışınız.

➤ Deseni çoğaltmak size şablon hazırlamada ve farklı renk araştırmasında faydalı olacaktır.

- Deseni çoğaltabilmek için eskiz kağıdı veya aydıngere geçiriniz.

- Desenin pozitif ve negatif ayrımını yapınız.
- Yaptığınız ayırım doğrultusunda deseni renklendiriniz.

- Temiz bir sonuç için deseni renklendirirken elinizi boyanmış alanlar üzerine sürtünmesine izin vermeyin

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A.OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Bu faaliyet sonunda kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerin başına doğru ise D, yanlış ise Y koyunuz.

1. () Sünger dekorunu sır içi uygulamalarda kullanmamız mümkün değildir.
2. () Sünger dekorunu yaş çamur üzerine uygularken desenlenmiş süngerin mutlaka boya veya astarla yüklenmesi gerekir.
3. () Sır altı dekor uygulaması yaş çamur veya bisküvi pişirimi yapılmış, fakat sırlanmamış ürünler üzerine yapılan dekordur.
4. () Sır altı dekor uygulanmış ürünleri sırlama aşamasında en uygun sırlama yöntemi fırçayla sürmedir.
5. () Sır üstü dekor uygulamaları maliyeti yükseltmesine karşın renk paleti açısından en zengin dekor uygulamasıdır.
6. () Sır üstü desen uygulamalarında boya, hazırlanma miktarı ne olursa olsun mutlaka vals denen cihazla yapılması gerekir.
7. () Karo-fayans yüzeyine desen hazırlarken desenin yüzey üzerinde nerede kullanılacağını bilmek önemlidir.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (Değerlendirme kriterleri) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

B.UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız beceriler doğrultusunda; 20*20 cm'lik karo-fayans yüzey ölçüsüne uygun sünger dekor tekniği için desen hazırlayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

(Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri evet veya hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.)

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Evet	Hayır
İş önlüğünüzü giydiniz mi?		
Çizim masasını hazır hale getirdiniz mi?		
Çizim araç gereçlerinizi hazırladınız mı?		
Uygulama yapacağınız karo-fayansın ölçülerini belirlediniz mi?		
Karo-fayans ölçülerine uygun kâğıdı hazırladınız mı?		
Belirlenen karo- fayans ölçüsüne uygun desenin dış çerçevesini oluşturdunuz mu?		
Sünger dekoru ve karo-fayans ölçülerine uygun desen eskizlerini çizdiniz mi?		
Çizdiğiniz eskizlerden uygulama yapacağınız deseni seçtiniz mi?		
Desen çiziminizi yeterince temize çektiniz mi?		
Desene son halini verdiniz mi?		
Deseni çoğaltabilmek için eskiz kâğıdı veya aydıngere geçirdiniz mi?		
Desenin negatif ayrımını yaptınız mı?		
Desenin pozitif ayrımını yaptınız mı?		
Yaptığınız ayırım doğrultusunda deseni renklendirdiniz mi?		
Renklendirdiğiniz desenin baskı aşamasında nasıl bir etki vereceğini değerlendirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda “ HAYIR” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı EVET ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun atölye şartları sağlandığında sünger dekoru uygulamasında kullanılacak araç gereç ve malzemeyi kullanıma hazır hale getirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sünger dekoru uygulamasında kullanılacak araç gereç ve malzemelerin neler olduğunu modülde verdiğimiz bilgiler doğrultusunda inceleyiniz. Bunlardan farklı olarak kullanabileceğimiz araç gereç ve malzeme olup olmadığını araştırıp not alınız ve ne amaçla kullanılacağını sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız. Gerekli araç gereç ve malzemeyi temin ederek derste hazır bulundurunuz.

Gerekli araç gereç ve malzemeyi kırtasiye, inşaat malzemesi satan iş yerleri ve piyasadaki değişik yerlerden temin edebilirsiniz.

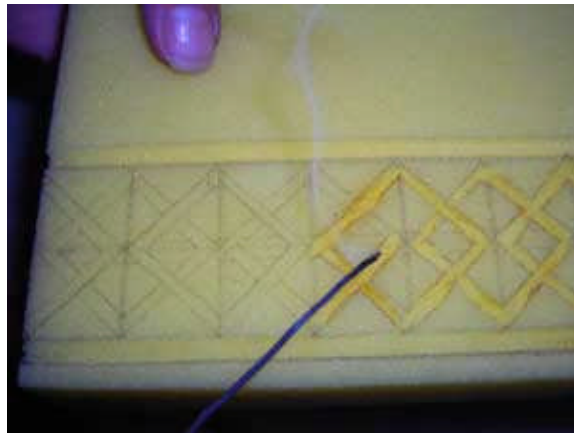
2. SÜNGER DEKORUNDA KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ VE MALZEMELER

- **Çizim masası:** Uygulanacak desenin çizim aşamasında kullanılır.
- **Işıklı masa:** Desenin eskiz kâğıdına aktarılması ve çoğaltılması aşamasında kullanılır.
- **Resim kâğıdı:** Üzerine desen çizmek için kullanılır.
- **Eskiz kâğıdı veya aydınır:** Desenin çoğaltılması gerektiği durumlarda desen resim kâğıdından eskiz kâğıdına veya aydıngere geçirilir.
- **Boya kalemi:** Desenin renklendirilmesinde kullanılır.
- **Cetvel:** Çizilen desenin ve karo fayansın ölçülerinin belirlenmesinde, ayrıca desenin çizim aşamasında gerekli olduğu durumlarda kullanılır.
- **Pergel:** Çizim yaparken gerekli durumlarda kullanılır.
- **Şekil şablonu:** Çizim yaparken gerekli durumlarda kullanılır.
- **Sünger:** Baskı malzemesi olarak, üzerine desen aktarılmasında kullanılır. Deforme olmaması ve düzgün bir baskı için süngerin çok yumuşak olmaması gerekir.

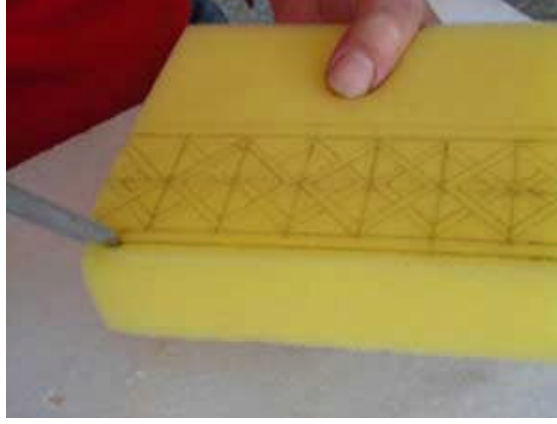
- Tel: Desenin oyulacak yerlerini yakmakta kullanılır.
- Makas: Deseni oymak için kullanılır.
- Sırlı karo-fayans: Üzerine sünger dekoru uygulamak için kullanılır.
- Sır üstü boyaları: Süngere yüklenerek karo-fayansa baskı yapımında kullanılır.
- Medyum: Sır üstü boyaların inceltip kıvamının ayarlanması için kullanılır.
- Boya paleti: Hazırlanan boyalar üzerine yayılır.
- Temizleme bezi: Taşan kısımların ve baskı yapılacak karo -fayansın temizlenmesi için kullanılır.
- Fırça: Eksik kalan kısımların tamamlanması ve sapıyla fazlalıkların kazınması için kullanılır.

2.1. Desenin Süngere Aktarılma Teknikleri

Sünger dekoru uygulaması yapabilmek için desenlenmiş bir süngere ihtiyaç vardır. Bu nedenle önceden hazırlanmış olan desenler süngerlere aktarılmak zorundadır. Çizilmiş olan desen uygun bir yöntemle sünger üzerine geçirilir. Önceki faaliyette belirlenmiş olan pozitif negatif ayrımına göre desenin alçakta ve yüksekte kalacak kısımları belirlenir. Daha sonra bir telin ısıtılarak alçakta kalacak kısımlara değdirilerek yakılması sureti ile, makasla veya maket bıçağı ile oyularak süngerin desenlenme işlemi gerçekleştirilir (Resim 2.1)(Resim 2.2) Resim 2.3).

Resim 2.1: Desenin kızgın telle yakılması

Resim 2. 2: Desenin makasla oyulması

Resim 2.3: Desenin maket bıçağı ile oyulması

Bu işlemler sırasında gösterilen hassasiyet ve titizlik doğrultusunda net, kontörleri düzgün bir baskı malzemesi elde edilir. Bu nedenle desenin özelliğine uygun oyma tekniğinin seçilmesi gerekir.

2.2. Boya ve Medyum Kıvamı

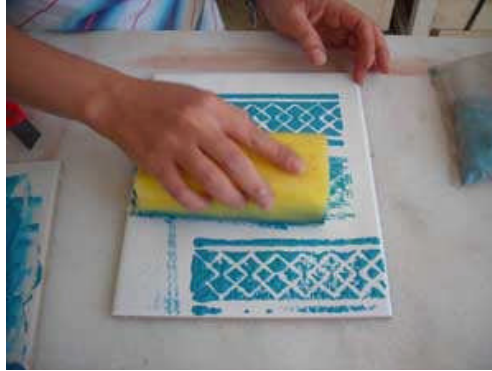
Temiz ve net bir baskı yapabilmek için kullanılacak olan boyanın kıvamı ve süngere yüklenecek boya miktarını iyi ayarlamak gerekir.

Daha öncede sır üstü dekorlamada bahsettiğimiz gibi kullanılacak olan boyanın önceden hazırlanması gerekmektedir. Boya uygun miktarda su bazlı medyumla karıştırılıp içindeki pütürler tamamen yok oluncaya kadar porselen bir havanda veya sert bir yüzeyde ıspatula yardımıyla iyice ezilmelidir (Resim 2.4-a-b). Boya ve medyum kıvamı genelde 100g Medyuma 50 g boya şeklindedir. Fakat bu oran elde edilmek istenilen renk tonuna göre değişiklik gösterebilir. Yine de süngere yeterli derecede boya yükleyebilecek kadar sıvı, uygulama esnasında akma ve dağılmalara neden olmayacak kadar koyu bir boya hazırlamamız en doğru olanıdır.

Resim 2. 4 a-b: Boyanın ezilerek hazırlanması

Hazırlanan boya ve medyum kıvamı uygulamadan önce yedek bir karo-fayans üzerinde denenerek kontrol edilmelidir (Resim 2.5). Böylece istenilen sonuca ulaşmak kolaylaşır.

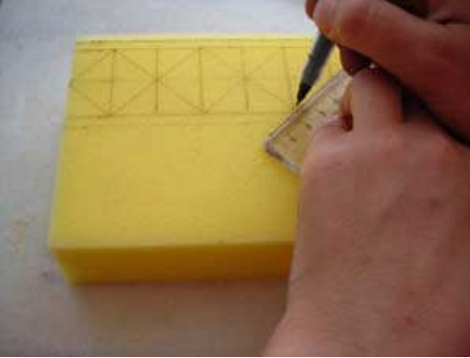

Resim 2. 5: Boya kıvamının kontrol edilmesi

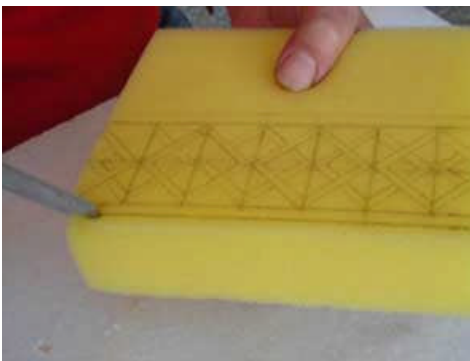
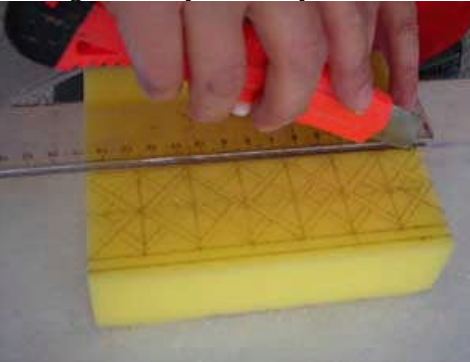
UYGULAMA

Çizmiş olduğunuz sünger dekoru desenini aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek sünger üzerine aktarınız ve uygulamada kullanacağınız diğer araç ve gereçleri hazır hale getiriniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ İş önlüğünüzü giyiniz. ➤ Kullanacağınız süngerı hazırlayınız. 	➤ Önlüğünüzü giymeyi unutmayınız. ➤ Süngerı, temizlik malzemesi satan yerlerden temin edebilirsiniz.
➤ Hazırladığınız deseni süngere çiziniz. 	➤ Deseni, süngere geçirirken hazırladığınız desenin ölçülerine sadık kalmaya özen gösteriniz.

- Keserek veya kızgın tel ile yakarak sünger baskıya hazırlayınız.

- Oyma işlemini gerçekleştirirken desenin hatlarına uygun tekniği kullanınız ve ana hatları bozmamaya özen gösteriniz.

- Dekorlanacak karo-fayansları temizleyerek baskı yapmak için hazırlayınız.
- Boya ile medyumu uygun oranda karıştırıp kıvamını ayarlayınız.

 ➤ Hazırlanan boyaları üzerine yayacağınız paleti temizleyip hazır hale getiriniz.	➤ Karo-fayansların temizliğini yaparken kullanmayı planladığınız kadarının tamamının temizliğini yapmayı unutmayınız. ➤ Boya medyum karışımını hazırlarken içinde pütürler kalmamasına dikkat ediniz. ➤ Ayrıntılara dikkat etmeyi sakın unutmayınız. ➤ Boya paleti olarak temiz bir karo-fayans kullanabilirsiniz.
---	--

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Bu faaliyet sonunda kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruların doğru olan şıkkını işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi sünger dekorunda kullanılan araç gereç ve malzemelerden değildir?
A) Çizim masası
B) Sır üstü boya
C) Plastik çamur
D) Medyum
2. Aşağıdakilerden hangisi desenin süngere aktarılma tekniklerinden birisi değildir?
A) Tel ile yakma
B) Kopartma
C) Makasla oyma
D) Maket bıçağı ile kesme

Aşağıdaki cümlelerin başına doğru ise D yanlış ise Y koyunuz

3. () Çizim masası, üzerinde baskı yapılmak için kullanılır.
4. () Boya kalemleri desenin renklendirilmesinde kullanılır.
5. () Temiz ve net bir baskı yapabilmek için kullanılacak boyanın kıvamını ve süngere yüklenecek boya miktarını iyi ayarlamak gerekir.
6. () Baskı için kullanılan boya ve medyum oranı asla değişiklik göstermez.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (Değerlendirme kriterleri) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

B. UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız beceriler doğrultusunda, karo fayans yüzeyine sünger dekoru uygulaması yapmak için gerekli olan araç gereç ve malzemeyi hazırlayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

(Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri evet veya hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.)

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Evet	Hayır
İş önlüğünüzü giydiniz mi?		
Kullanacağınız sünger hazırlandınız mı?		
Süngerinizin boyutunun çizdiğiniz desene uygun olup olmadığını kontrol ettiniz mi?		
Deseni süngere hangi yöntemle geçireceğinize karar verdiniz mi?		
Hazırladığınız deseni süngere çizdiniz mi?		
Sünger üzerindeki desenin netliğini kontrol ettiniz mi?		
Sünger baskıya hangi yöntemle hazırlayacağınıza karar verdiniz mi?		
Bu işlem için gerekli araç gereci hazırladınız mı?		
Keserek veya kızgın tel ile yakarak sünger baskıya hazır hale getirdiniz mi?		
Uygulama yapacağınız karo-fayans sayısını belirlediniz mi?		
Dekorlanacak karo-fayansları temizleyip baskıya hazırladınız mı?		
Dekorlamada kullanacağınız renkleri ayırdınız mı?		
Boya ile medyumunu uygun oranda karıştırıp kıvamını ayarladınız mı?		
Hazırlanan boyaları üzerine yayacağınız paleti temizleyip hazır hale getirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda “ HAYIR” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı EVET ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun atölye şartları sağlandığında karo-fayans yüzeyine sünger dekoru uygulaması yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sünger dekoru uygulamasının hangi dekor teknikleriyle benzediğini araştırıp sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

Fabrikaların dekor bölümlerini gezerek sünger dekoru ile ne tür çalışmalar yapılabileceğini araştırınız.

Araştırmanız için modül sonunda yer alan kaynaklardan, konu ile ilgili her türlü basılı ve görsel yayınlardan ve internetin ilgili sitelerinden faydalanabilirsiniz.

3. KARO-FAYANS YÜZEYİNE SÜNGER DEKORU UYGULAMA YÖNTEMİ

Sünger dekorunu en rahat uygulayabileceğimiz alanlardan biri de karo-fayans yüzeyidir.

Karo-fayansların ölçülerinin genelde sabit ve düz bir yüzey olması çok büyük kolaylık sağlar. Bu nedenle bu dekoru ilk olarak karo-fayanslarda uygulayarak ilerleyen aşamalar için beceri kazanmış olacağız.

3.1. Uygulamada Dikkat Edilecek Noktalar

Karo-fayansa sünger dekoru uygulamasını, sırlı pişirimi yapılmış piyasada satılmakta olan karo-fayanslar üzerine yapacağız. Uygulamaya başlamadan önce çizim aşamasında ölçülerine karar verip çizdiğimiz deseni karo-fayans yüzeyinde ne şekilde kullanacağımızı tasarlamamız gerekir. Daha sonra gerekirse belirlediğimiz alana işaret noktaları koyarak dekorlamayı kolaylaştırabiliriz. Ayrıca yedek karo fayanslarda denemeler yaparak desenin değişik efektlerini keşfedip baskıya geçmemiz mümkündür. Hazırlanan desen sadece bordür şeklinde basılabileceği gibi desenin özelliği doğrultusunda tüm fayansı kaplayan, kullanılacak bütün fayanslara dağılmış, hatta üst üste basılarak baskı uygulaması yapılabilir. Baskıda tek renk kullanabileceğimiz gibi değişik renkleri üst üste veya yan yana basarak da dekorlama yapabiliriz. Burada önemli olan yapılan baskının estetik olarak en güzel nasıl olabileceğini keşfetmek ve değişik efektler yakalamaktır.

Hazırlanmış boya, süngere yüklenerek yedek bir karo- fayans üzerinde baskı yapılarak boyanın kıvamı, rengin koyuluğu ve süngerdeki boya miktarının uygunluğu kontrol edilirse

istediğimiz netlikte ve renk tonunda baskı yapmamız kolaylaşır. Böylece asıl uygulamaya geçmeden önce baskının kalitesini artırmış ve sürprizlere yer bırakmamış oluruz.

Uygulama yapıldıktan sonra baskı kontrol edilip sonuçtan memnun kalınmazsa karo-fayans yüzeyi yıkanarak veya bir bez yardımıyla silinerek temizlenir ve üzerine tekrar baskı yapılabilir. Kontrollü bir şekilde yapılan baskı ile istenilen sonuca ulaşmamız kolaylaşır.

Fazla sayıda baskı yapmak kullandığımız malzemeyi ve bu tekniği daha iyi tanımamızı sağlayacağından uygulanma becerisini geliştirir.

3.2. Uygulama Yöntemleri

Daha öncede belirttiğimiz gibi karo-fayans üzerine yapılacak uygulama yüzeysel bir uygulama olacağı için uygulamanın en kolay olduğu alanlardan biridir. Sünger dekorunu uygulamak için daha önceki aşamada hazırlamış olduğumuz boya, palet olarak kullanabileceğimiz düz bir yüzey üzerine yayılır ve desenlemiş sünger, boyaya batırılarak yeterli miktarda boya yüklenir. Yedek bir karo-fayans üzerine bastırılarak boyanın kıvamı ve miktarı kontrol edilir. Daha sonra fayans üzerinde belirlenen alanlara tamponlama şeklinde bastırılarak desen karo-fayans yüzeyine aktarılır. Süngerin oyulmuş yerleri alçakta kaldığı için sadece üstte kalan oyulmamış alanlar boya alır ve böylece hazırlanmış olan desen karo fayans yüzeyine geçirilmiş olur. Karo-fayanslarda uygulama yapılacak alanlar tamamlanıncaya kadar bu işleme devam edilir. Uygulamada farklı desenler, farklı renkler veya bunların her ikisi birden bir arada kullanılabilir. Bu tamamen uygulamayı yapan kişinin hayal gücü ve yaratıcılığına kalmıştır. Böylece farklı efektler elde etmek mümkündür.

UYGULAMA

Önceden hazırlanmış olan araç gereç ve malzemelerle aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek karo-fayans yüzeyine sünger dekoru uygulamasını gerçekleştiriniz.

Aşağıda kullanılan desen size örnek teşkil etmek için verilmiş olup uygulamayı yapacak kişinin kendi oluşturduğu deseni kullanması gerekmektedir

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ İş önlüğünüzü giyiniz. ➤ Çalışma ortamını hazırlayınız. ➤ Kullanılacak miktarda karo-fayansı masa üzerine yerleştiriniz. ➤ Karo –fayans yüzeyinde baskı yapılacak alanları belirleyiniz. ➤ Hazırlamış olduğunuz boyayı palet üzerine yayınız. 	➤ Önlüğünüzü giymeyi unutmayınız. ➤ Gerekirse baskı yapılacak yerlere işaret noktaları koyabilirsiniz.
➤ Süngere yeterli miktarda boya yükleyiniz.	

- Boyanın kıvamını ve miktarını kontrol etmek için yedek karo-fayans üzerine deneme baskısı yapınız.

- Tamponlama yöntemiyle hazırlanan deseni karo fayans yüzeyinde baskı yapılacak alanlara basınız.

- Uygulamayı yaparken temizliğe dikkat ediniz.
- Dikkatli ve tekniğin gerektirdiği şekilde çalışınız.

- Baskı yaparken isteğiniz doğrultusunda farklı renkler, farklı desenler ve üst üste basmalar kullanıp değişik efektler yakalayabilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Bu faaliyet sonunda kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerin başına doğru ise D yanlış ise Y koyunuz.

1. () Sünger dekorunun karo-fayans yüzeyine uygulanması oldukça zordur.
2. () Uygulamaya başlamadan önce desenin karo yüzeyinde nerelere uygulayacağımızı tasarlamamız gerekir.
3. () Süngere boya yüklendikten sonra direkt olarak uygulama yapılacak alan üzerine baskı yapılmaya başlanır.
4. ()Karo-fayans yüzeyine sünger dekoru uygularken farklı desenler kullanmak yanlıştır.
5. () Uygulama, kişinin estetik anlayışı ve yaratıcılığı doğrultusunda çeşitlilik gösterir.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (Değerlendirme kriterleri) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

B. UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız beceriler doğrultusunda, öğrenme faaliyeti-1’de hazırlamış olduğunuz deseni karo-fayans yüzeyine uygulayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

(Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri evet veya hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.)

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Evet	Hayır
İş önlüğünüzü giydiniz mi?		
Çalışma ortamını hazırladınız mı?		
Kullanılacak miktarda karo-fayansı masa üzerine yerleştirdiniz mi?		
Karo-fayans yüzeyinde baskı yapılacak alanları belirlediniz mi?		
Hazırlamış olduğunuz boyayı palet üzerine yaydınız mı?		
Süngere yeterli miktarda boya yüklediniz mi?		
Boyanın kıvamını ve miktarını kontrol etmek için yedek karo-fayans üzerine baskı denemesi yaptınız mı?		
Tamponlama yöntemiyle hazırlanan deseni karo-fayans yüzeyinde baskı yapılacak alanlara bastınız mı?		
Baskı yaparken farklı renkler, farklı desenler ve üst üste basmalardan faydalanarak değişik efektler yakalayabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda “ HAYIR” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı EVET ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun atölye şartları sağlandığında sünger dekoru uygulaması yapılmış karo-fayans yüzeyini rötuşlama işlemini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Rötuşlama nedir? Araştırınız ve defterinize not alınız. Sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

Araştırmanız için kütüphanelerden ve internetten faydalanabilirsiniz.

4. KARO-FAYANS YÜZEYİNDE SÜNGER DEKORUNUN RÖTUŞLANMASI

Karo-fayans yüzeyine sünger dekoru uygulaması bittiğinde desenin baskısında ufak hatalar olabilir. Bu hatalar rötuşlama ile giderilmeye çalışılır. Rötuşlama aşamasında en önemli olan desenin ana hatlarına ve tekniğe zarar vermemektir. Bu nedenle yapılan rötuşlarda dikkatli olmak önemlidir.

4.1. Fazlalıkların Temizlenmesi

Baskı işlemi tamamlandıktan sonra desenden taşan kısımlar olup olmadığı tespit edilir. Taşan kısımların kalınlığı doğrultusunda ya kurumadan temiz bir bez ile silinerek ya da kuruduktan sonra fırçanın arka tarafı veya buna benzer bir aletle kazınarak desenin rötuşu yapılır (Resim 4.1) (Resim 4.2).

Resim 4.1: Desenin fazlalıklarının bez ile silinmesi

Resim 4.2: Desenin fazlalıklarının fırça sapı ile kazınması

Rötuşlama esnasında dikkatli olmak ve desenin ana hatlarını bozmamaya özen göstermek gerekir. Ayrıca sert ve çizici aletler bu işlemde kullanılmamalıdır. Karo-fayansın yüzeyi sırlı olduğu için bu tür aletler, yüzeyde bozulmalara neden olabilir.

4.2. Eksiklerin Tamamlanması

Baskı aşaması bittikten sonra desende fazlalıklar olabileceği gibi eksikler de olabilir. Bazı yerler, baskıdaki bazı olumsuzluklar nedeniyle çıkmamış olabilir. Bu hatalar çok büyük olamaması halinde küçük bir parça sünger yardımıyla tamponlanarak veya bir fırça ile boyanarak tamamlanabilir (Resim 4.3).

Resim 4.3: Desenin fırça ile tamamlanması

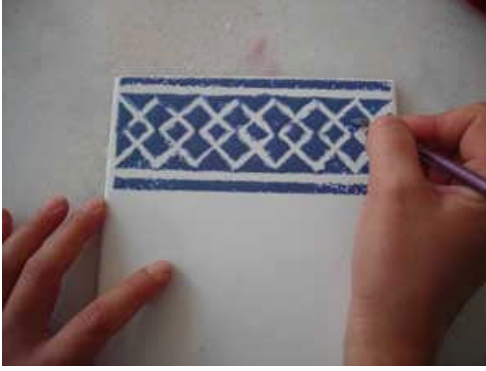
UYGULAMA

Karo-fayans yüzeyine uygulamış olduğunuz sünger dekorunun rötuşlama işlemini aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Dekorlanmış olan karo-fayansların rötuşlanacak yerlerini tespit ediniz. ➤ Baskıda taşmalar varsa temizleme beziyle fazlalıkları siliniz. 	➤ İş önlüğünüzü giymeyi unutmayınız. ➤ Dikkatli olunuz. ➤ Rötuşlamayı tekniğine uygun biçimde yapınız. ➤ Sert ve çizici aletler kullanmayınız.
➤ Dekorlanmış karo-fayansların kuruyup kendisini çekmesini bekleyiniz. ➤ Kalan fazlalıkları fırçanın sapı veya benzer bir aletle kazıyınız.	➤ Ayrıntılara dikkat ediniz.

- Eksik kalan kısımları tamamlayınız.

- Temiz ve titiz çalışınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Bu faaliyet sonunda kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerin başına doğru ise D yanlış ise Y koyunuz.

1. () Desen basıldıktan sonra fazlalıklar, temiz bir bezle silinir veya fırça sapı gibi ince uçlu, çizici olmayan bir aletle kazınır.
2. () Desen ne kadar bozuk basılırsa basılsın, rötuşlama ile düzeltilebilir.
3. () Desenin eksik kalan yerleri fırça veya ufak bir sünger parçasıyla tamamlanabilir.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (Değerlendirme kriterleri) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

B. UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız beceriler doğrultusunda, öğrenme faaliyeti-3' te uyguladığınız karo fayans yüzeyindeki sünger dekorunun rötuşlama işlemini yapınız. Bu uygulamayı aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

(Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri evet ve hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.)

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Evet	Hayır
Taşan kısımları, temizleme beziyle temizlediniz mi?		
Dekorlanmış karo-fayansların rötuşlanacak yerlerini tespit ettiniz mi?		
Dekorlanmış karo-fayansların kuruyup kendisini çekmesini beklediniz mi?		
Kalan fazlalıkları fırça sapı veya benzer bir aletle kazıdınız mı?		
Eksik kısımları tamamladınız mı?		
Rötuşlama işleminden sonra istenilen nitelikte bir baskı sağlayabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda “ **hayır** ” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “ **evet** ” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıda karo fayans yüzeyi için hazırlanmış çeşitli desen örnekleri görülmektedir.

B. PERFORMANS TESTİ (YETERLİK ÖLÇME)

Kazanılan tecrübeleri göz önünde bulundurarak, dekor atölyesinde sünger dekoru uygulamasını çeşitli boyutlarda karo-fayans yüzeylerine kendi başınıza uygulayabilirsiniz. Yukarıda incelediğiniz örneklerden yola çıkarak kendi zevkiniz ve yaratıcılığınız doğrultusunda istediğiniz karo-fayans boyutuna uygun bir desen çizimi yapınız. Çizdiğiniz deseni sünger dekoru tekniğine uygun olarak ve karo-fayans yüzeylerine baskı yaparak bir kompozisyon oluşturunuz. Kompozisyonda kullanacağınız renk ve desen sayısını kendiniz belirleyebilirsiniz. Bu uygulamayı aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

(Bu uygulama kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri evet veya hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.)

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
İş önlüğünüzü giydiniz mi?		
Çizim masasını hazır hale getirdiniz mi?		
Çizim araç gereçlerinizi hazırladınız mı?		
Uygulama yapacağınız karo-fayansın ölçülerini belirlediniz mi?		
Karo-fayans ölçülerine uygun kâğıdı hazırladınız mı?		
Belirlenen karo- fayans ölçüsüne uygun desenin dış çerçevesini oluşturdunuz mu?		
Sünger dekoru ve karo-fayans ölçülerine uygun desen eskizlerini çizdiniz mi?		
Çizdiğiniz eskizlerden uygulama yapacağınız deseni seçtiniz mi?		
Desen çiziminizi yeterince temize çektiniz mi?		
Desene son halini verdiniz mi?		
Deseni, çoğaltabilmek için eskiz kâğıdı veya aydıngere geçirdiniz mi?		
Desenin negatif ayrımını yaptınız mı?		
Desenin pozitif ayrımını yaptınız mı?		
Yaptığınız ayrım doğrultusunda deseni renklendirdiniz mi?		
Renklendirdiğiniz desenin, baskı aşamasında nasıl bir etki vereceğini değerlendirdiniz mi?		
Kullanacağınız süngerini hazırladınız mı?		
Süngerin boyutunun çizdiğiniz desene uygun olup olmadığını kontrol ettiniz mi?		

Deseni süngere hangi yöntemle geçireceğinize karar verdiniz mi?		
Hazırladığınız deseni süngere çizdiniz mi?	.	.
Sünger üzerindeki desenin netliğini kontrol ettiniz mi?		
Keserek veya kızgın tel ile yakarak süngeri baskıya hazırladınız mı?		
Dekorlanacak karo-fayansları temizleyip baskıya hazırladınız mı?		
Boya ile medyumunu uygun oranda karıştırıp kıvamını ayarladınız mı?		
Hazırlanan boyaları üzerine yayacağınız paleti temizleyip hazır hale getirdiniz mi?		
Çalışma ortamını hazırladınız mı?		
Kullanılacak miktarda karo-fayansı masa üzerine yerleştirdiniz mi?		
Karo-fayans yüzeyinde baskı yapılacak alanları belirlediniz mi?		
Hazırlamış olduğunuz boyayı palet üzerine yaydınız mı?		
Süngere yeterli miktarda boya yüklediniz mi?		
Boyanın kıvamını ve miktarını kontrol etmek için yedek karo-fayans üzerine baskı denemesi yaptınız mı?		
Tamponlama yöntemiyle hazırlanan deseni, karo-fayans yüzeyinde baskı yapılacak alanlara bastınız mı?		
Baskı yaparken farklı renkler, farklı desenler, ve üst üste basmalardan faydalanarak değişik efektler yakalayabildiniz mi?		
Dekorlanmış karo-fayansların rötuşlanacak yerlerini tespit ettiniz mi?		
Fazla taşmaları temizleme beziyle temizlediniz mi?		
Dekorlanmış karo-fayansların kuruyup kendisini çekmesini beklediniz mi?		
Kalan fazlalıkları fırça sapı veya benzer bir aletle kazıdınız mı?		
Eksik kısımları tamamladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiniz cevaplar ile cevap anahtarımızı (Değerlendirme kriterlerini) karşılaştırınız. Yapılan değerlendirme sonunda **hayır** cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız modülü tekrar ediniz. Cevaplarınız doğru ise bir sonraki modüle geçmek için ilgili kişilerle iletişim kurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1 CEVAP ANAHTARI

1	Y
2	Y
3	D
4	Y
5	D
6	Y
7	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-2 CEVAP ANAHTARI

1	C
2	B
3	Y
4	D
5	D
6	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-3 CEVAP ANAHTARI

1	Y
2	D
3	Y
4	Y
5	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-4 CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- <http://www.serfed.com>
- <http://www.turkseramik.com>
- <http://www.turkishceramics.com>
- <http://www.turkseramikdernegi.org>

KAYNAKÇA

- ARCASOY Ateş, **Seramik Teknolojisi**, İstanbul 1983.
- SEVİM S. Sibel, **Seramik Dekorları**, Eskişehir 2003.
- SEVİM S.Sibel, **Yayınlanmamış Ders Notları**, Eskişehir 2006.
- SÖZÜDOĞRU Türkan, **Seramik ve Çini Sanatı**, Ankara 1995.